

TIN TRONG THÁNG

Hội thảo: "*Kinh nghiệm tin học hóa của Trung tâm Thông tin & Thư viện ĐHQG Hà Nội*"

Tin học hóa công tác thông tin thư viện là một yêu cầu bức thiết đối với tất cả thư viện Việt nam chứ không riêng gì thư viện của khối đại học. Đứng trước đòi hỏi này, không ít thư viện đang trong tình trạng mất phương hướng vì không biết phải bắt đầu tin học hóa như thế nào, liệu nó có hiệu quả hay không? Với mục đích giúp những đồng nghiệp một số kinh nghiệm về việc tin học hóa hệ thống thông tin, [Thư viện Cao học](#) đã mời Ông **Nguyễn Huy Chương** - Giám đốc Trung tâm Thông tin Thư viện Đại học Quốc gia Hà Nội báo cáo sau một năm thành lập và ứng dụng công nghệ tin học trong công tác thư viện.

Theo nhận xét của Ông Nguyễn Huy Chương: ngành thông tin thư viện Việt nam đang ở giai đoạn đầu của việc máy tính hóa, thiết bị tin học còn thiếu và cơ sở dữ liệu thì ít mà cấu trúc lại quá khác nhau (mỗi nơi một kiểu), thậm chí có cả thư viện còn không có máy vi tính hoặc chỉ có một máy nhưng dùng để đánh văn bản là chính. Do sự thay đổi về quy mô đào tạo, các đại học quốc gia được thành lập và cũng từ đó Trung tâm thông tin thư viện đại học quốc gia cũng được hình thành và xây dựng theo một mô hình thư viện hiện đại trên cơ sở những thư viện thành viên, điều tất yếu là không tránh khỏi những khó khăn ban đầu.

Trung tâm TT-TV ĐHQG Hà nội tiếp thu từ các thư viện thành viên khoảng 600.000 đầu sách và 15.000 biểu ghi nhưng chất lượng thông tin của các tư liệu không cao do từ khóa chưa chuẩn, đối với tài liệu nước ngoài muốn tóm tắt lại bị hạn chế về ngoại ngữ và hướng giải quyết là sử dụng đội ngũ cộng tác viên. Phần lớn các thư viện đều có kinh phí hoạt động rất thấp (mỗi thư viện vào khoảng 100 triệu/năm), khi có sách mới xuất bản lại phải chờ duyệt tiền nên bỏ qua nhiều sách quý và cần thiết được vì hết đợt, vì vậy đòi hỏi cán bộ thư viện phải chủ động trong việc bổ sung. Do tính chất được thành lập từ nhiều thư viện thành viên nên Trung tâm phải tiến hành xử lý lại các kho sách theo một hướng chung, trong đó việc xác định chuẩn nghiệp vụ là quan trọng hàng đầu.

Chọn khung phân loại : Mỗi khung phân loại đều có ưu và khuyết điểm nhưng theo xu hướng phát triển và để có một ngôn ngữ chung với khu vực, trung tâm đã chọn [Khung Phân loại Thập phân Dewey](#) mặc dù vẫn phải đối mặt với nhiều cuộc tranh cãi, theo ông Nguyễn Huy Chương cho biết dù trước hay sau trung tâm vẫn giữ nguyên lập trường là cương quyết sử dụng [Khung Phân loại Thập phân Dewey](#). Những sách mới bổ sung đều được phân loại theo Dewey, riêng sách đã có từ trước tạm thời vẫn phục vụ như cũ và hồi cố dần dần vì cùng một lúc không thể thay đổi toàn bộ kho sách lớn như vậy. Đây là một kinh nghiệm quý báu cho những thư viện đang và sẽ chuyển sang phân loại Dewey nhưng còn vướng mắc ở kho sách cũ có số lượng lớn. Về mặt xây dựng cơ sở dữ liệu, trước đây các thư viện đều dùng phần mềm CDS/ISIS trên DOS nên không còn phù hợp nữa, trung tâm đã có chương trình chuyển đổi để sử dụng vì số lượng biểu ghi đã lên đến 40.000, tuy nhiên đây chỉ là giải pháp tạm thời còn về lâu dài vẫn phải có chương trình hoàn chỉnh để quản lý và phục vụ thông tin.

Trung tâm cũng xuất bản "Bản tin điện tử", một hình thức ấn phẩm điện tử nhưng vẫn còn sử dụng bản in và sẽ phát hành trên mạng một khi mạng Intranet hoàn thành. Bên cạnh đó, trung tâm cũng triển khai việc thu thập những bài trên Internet để xây dựng theo từng chủ đề nhằm phục vụ theo yêu cầu tìm tin một cách nhanh chóng và hiệu quả. Riêng về phòng phục vụ thông tin đa phương tiện (Multimedia) đã được trang bị khá hiện đại với nhiều máy móc thiết bị: máy tính, tivi, đĩa mềm, đĩa CD-Rom, băng video... phục vụ theo yêu cầu độc giả, đặc biệt là thông tin về Hoa Kỳ như văn hóa, văn học, lịch sử, kinh tế...

Đồng nghiệp ba miền Bắc - Trung - Nam cùng thảo luận

Kế hoạch từ 1998 đến năm 2000 của trung tâm Thông tin Thư viện ĐHQG Hà nội là:

- Triển khai toàn bộ kho mở dựa vào [Khung Phân loại Thập phân Dewey](#) , trước mắt biên soạn bản DDC rút gọn còn về lâu dài sẽ sử dụng DDC nguyên bản (4 cuốn), hiện nay đang xây dựng kế hoạch và xin phép dịch DDC sang tiếng Việt.
- Nâng cấp và hoàn thiện hạ tầng công nghệ thông tin: hoàn chỉnh mạng máy tính cục bộ, tiếp nhận và đưa vào sử dụng khu vực điều hành, phục vụ mới để xây dựng một trung tâm máy tính với các máy chủ mạnh cung cấp các dịch vụ cơ sở dữ liệu, thư tín điện tử và dịch vụ Web cho toàn ĐHQG. Trung tâm sẽ liên kết tất cả các chi nhánh tạo thành hệ thống mạng máy tính diện rộng và là đầu mối liên hệ của ĐHQG Hà nội với các mạng bên ngoài kể cả mạng Internet.
- Thiết lập các chuẩn xử lý kỹ thuật: nhập dữ liệu dựa trên chuẩn quốc tế UNIMARC, biên soạn và phát triển các từ điển từ khóa và Tiêu đề đề mục.
- Bổ sung tài nguyên và cung cấp dịch vụ: bổ sung thường xuyên kho tài nguyên thông tin của Trung tâm từ các nguồn thông tin trực tuyến như tạp chí điện tử, sách báo điện tử.... Cung cấp các dịch vụ thông tin thư viện dựa trên công nghệ Web.
- Hoàn thiện hệ chương trình tổng hợp: hoàn thành và tiếp tục nâng cấp các module của hệ chương trình thông tin - thư viện tổng hợp như cấp thẻ độc giả, đăng ký tư liệu, biên mục phân loại, quản lý sách đọc sách mượn, tra cứu thông tin.
- Triển khai hệ thống mã số, mã vạch trong công tác phục vụ bạn đọc. Sử dụng các thanh từ bảo vệ trong quản lý tư liệu.

Qua phần trình bày của mình, Ông Nguyễn Huy Chương đã khẳng định hướng đi của Trung tâm Thông tin - Thư viện ĐHQG Hà nội là hội nhập với khu vực và thế giới trong tương lai, bằng những kế hoạch phát triển cùng với khả năng và sự quan tâm hỗ trợ của Ban giám đốc ĐHQG Hà nội sẽ đưa trung tâm trở thành trung tâm Thông tin - Thư viện hiện đại nhất Việt nam.
